

DEN NYA PRAGMATISMEN

Sir **Paul Collier** (1948-04-23) är professor i ekonomi på universitetet i Oxford. Han är specialist på fattiga länders politiska och ekonomiska utvecklingspotential. 1998-2013 var han chef för en forskningsgrupp inom Världsbanken om detta. Idag är han bl.a. rådgivare i gruppen ASAP (Academics Stand Against Poverty). Hans bok 2010 "Den plundrade planeten" handlar om följande formel:

Natur – Teknologi + Reglering = Svält

Natur + Teknologi – Reglering = Plundring

Natur + Teknologi + Reglering och god förvaltning = Rikedom

Följande är en redigering av hans artikel **Den nya pragmatismen** ursprungligen publicerad i Times Literary Supplement och översatt till svenska i Axess nr 3/2017. Redaktören har bantat texten och satt rubriker.

FRÅN PATRIARKATISK TILL MATRIARKATISK NATIONALISM

- en framkomlig väg för den nya pragmatismen

Av Paul Collier

Socialdemokratin tog itu med den nya tidens stora problem. Dess storhetstid var åren 1945-1975. Sedan uppstod nya problem för vilka man saknar trovärdiga lösningar, Socialdemokratin program ratas därför alltmer av väljare i västvärlden. De goda resultaten under 30 år kunde inte enbart tillskrivas kloka politiska beslut utan sammanföll med teknologiska förändringar och strukturella engångsföreteelser som sammantaget förbättrade levnadsstandarderna i väst.

Med dagens annorlunda förhållanden skulle en återgång till 1960-talets socialdemokratiska keynesianism och omfördelande skattesystem sannolikt inte få paradiset att återuppstå. Keynesiansk "finjustering" av efterfrågan övergavs av goda skäl, men att ersätta den med skattesänkningar för rika och monetarism fungerade lika dåligt. Det blir alltmer tydligt att det inte finns några snillrika ekonomiska teorier för att återupprätta det allmänna välståndet.

Samtidigt består vänsterns enda eruptioner numera av en teatralisk form av marxism. Under årtiondet som föregick kommunismens död förutsåg en våg av böcker kapitalismens undergång och minnena har nu tydligen bleknat tillräckligt för att ge upphov till en renässans.

Kapitalismens renässans

Men trots att kapitalismen segrat bland västvärldens väljare och ideologiskt saknar egentlig konkurrens har dess prestationsförmåga blivit uppenbart otillfredsställande. Kapitalismens mantra om ständigt förbättrade allmänna levnadsvillkor, har kommit rejält på skam – en majoritet tror nu att deras barn kommer att få det sämre än de själva haft det. Det är dags att publicera "Kapitalismens framtid". Ännu har dock ingen skrivit en lyckad version av den boken. Därför försöker jag få ihop ett bidrag byggt på de senaste erfarenheterna. En renässans som dock inte innebär en ny ideologi.

Som utgångspunkt väljer jag *Jonathan Teppermans* bok "The Fix", som innehåller tio fallstudier hur politiska ledare verkligen har förändrat saker till det bättre. Tepperman letar efter formeln dessa använde för att lösa svåra problem. Många ledare skulle kunna lära av hur *Lee Kuan Yew* utrotade korrruptionen i Singapore, hur *Pierre Trudeau* tog udden av separatismen i Quebec och hur *Paul Kagame* åter stärkte de kulturella identiteterna i Rwanda.

Teppermans slutsatser; undvik det ideologiska, fokusera på pragmatiska lösningar, på kärnproblemen, anpassa dig efter situationen, men var så tuff som du måste vara.

Kapitalism bortom vänster och höger

Skall kapitalismen få en hållbar framtid måste vi överge 1900-talets ideologiska bagage – glömma vänster mot höger, bortse från skenheligt moraliserande och utgå från problemen. Som Tepperman visar mötte ledarna, som benhårt höll fast vid denna taktik, inledningsvis hård kritik. Pragmatism väcker anstöt bland ideologer av alla slag, som dessutom dominerar medierna. Att identifiera sig som "vänsteranhängare" har varit ett slapt sätt att känna sig moraliskt överlägsen, att identifiera sig som "högeranhängare" har varit ett slapt sätt att känna sig intellektuellt överlägsen. Välkommen till pragmatismen – den hårda mitten.

De nya problem visar sig i URSINNET mot eliterna. Ett ursinne som har med geografi, utbildning och moral att göra. Landsbygden gör uppror mot storstad. Mindre välutbildade mot mer välutbildade. De som kämpar och nätt och jämnt klarar sig mot de hjälplösa. Lågutbildade, hårt slitande landsortsbon har ersatt arbetarklassen som den revolutionära kraften i samhället.

Ilskan har med ekonomi att göra. Nya eliters tillgångar har växt, ofta oförtjänt, medan majoriteten har fått se sina minska. Ilskan är också rädsla för att tryggheten håller på att rämna. Eliten anammar en globaliserad identitet och gör anspråk på att vara moraliskt överlägsna. Eliten gynnar nya grupper i syfte att upphöja särdrag som etnicitet eller sexuell läggning till exklusiva "gruppidentiteter". Nya prioriterade grupper ser ut att plocka russin ur kakan, vilket innebär att utrymmet för egna anspråk på hjälp minskar samtidigt som behoven ökar. Att effektivt – och pragmatiskt – ta sig an dessa den nya tidens problem är den utmaning våra ledare står inför.

Skatterna

Den traditionella striden mellan vänster och höger handlar om hur hög skatt de med bra inkomster ska betala. Skatter är viktigt, men är fel fråga.

I framtiden måste beskattning ha att göra med hur någon har tjänat sina pengar och INTE hur mycket. *Ruchir Sharma* betonar detta i sin bok "The Rise and Fall of Nations" genom att gå igenom listor över miljardärer i land efter land och jämföra antalet som tjänat sin förmögenhet på innovationer med antalet som blivit förmögna via "privilegier" från staten eller på marknader som inte fungerar bra. I framgångsrika länder dominerar innovativa rikedomar. I illa styrda samhällen frodas privilegierikedomarna. Den allt större komplexiteten i våra ekonomier skapar nya möjligheter att bli rik på privilegier. Skatterna måste i framtiden bli sammanhangs- istället för inkomstrelaterade. Den nya strategin blir att beskatta privilegier och inte innovationer.

Storstäderna

Landsbygden har fler skäl att vara ursinnig på storstäder? Genom att föra samman arbetare, kunder och leverantörer kan storstäder låta invånarna skörda frukterna av stordrift och specialisering.

I London t.ex. är kommunikationerna oerhört väl utbyggda. Nationellt är staden knutpunkt för både järnvägs- och motorvägsnäten. Man har de två största internationella flygplatserna i Storbritannien. Staden är sammanlänkad med kontinenten genom tunneln under Engelska kanalen. Och London är hemvist för regering och myndigheter, som erbjuder privilegierade förbindelser till den politiska makten.

Storstäder utgör en drivkraft för ojämlikhet. Storstadsbeskattning är därför rätt eftersom bara en mindre del av de stora inkomster som genereras i en storstad kan hänföras till det fåtal som tjänar dem. Resten kan hänföras till alla andra som bidrar till förbindelserna, bland dem ett stort antal som inte utnyttjar dem.

Ett lättfattligt exempel är markpriserna. Eftersom lokaliseringen i staden innebär att företag och arbetare kan **blir** mer produktiva där, blir marken värdefull. När London utvecklades blev hertigen av Westminster den rikaste mannen i Storbritannien. Han ägde mark och blev rik utan ansträngning. London vimlar av den här sortens "oförtjänt rika", eftersom beslutsfattarna varit långsamma med att använda skattesystemet som motvikt. Trots Storbritanniens beslut att lämna EU är London en jättelik reservoar av outnyttjade skattemöjligheter – den nya oljan. Landsbygden har all rätt att vara ursinnig.

Storstaden gynnar på samma sätt högutbildade på ett segregande sätt. En person med förmåga att förstå sig på det komplicerade finansväsendet blir oerhört värdefull i Londons affärskvarter och kan följaktligen tjäna en förmögenhet. Men denna produktivitet beror på hederliga myndigheter och engelsk lagstiftning, och på ett arv från generationers nationella ansträngningar. Superavkastningen tillfaller, naturligt och oproportionerligt, den högkvalificerade arbetaren, men det finns goda argument för att avkastningen borde fördelas mer rättvist. *(Red.anm. Varför inte i form av medborgarandelar).* De mindre välutbildade har all rätt att vara ursinniga.

Samhällssektorerna

Den moderna teorin kring ekonomisk tillväxt bygger på tanken att teknologiska innovatörer inte ska få tillägna sig alltför stora vinster från sina för hela samhället mycket vinstgivande upptäckter.

Men om samma smarta personer istället väljer att använda sin intelligens inom någon annan sektor gäller det motsatta. Kapitalförvaltare och advokater spelar i stort sett ett nollsummespel mot varandra. En del kan till och med beskrivas som samhällsplundrare. Kostnaderna de orsakar andra överstiger de betydande privata vinster de själva gör. *Om marknaden inte justeras skapas många kapitalförvaltare och advokater och få innovatörer.*

Bolagsbeskattningen måste förändras. Socialdemokratin föreställde sig att bolagsbeskattning är till för att få fram medel till de offentliga utgifterna. Detta är illusoriskt eftersom företag vältrar över beskattningen på konsumenterna. Med en smartare bolagsbeskattning skulle resurserna från sektorer, där det finns för

mycket folk, flyttas till sektorer där det saknas folk. Beskattningen skulle därmed bli ett verktyg för att leverera tillväxt, inte samhällstjänster.

Globalisering av handelsflöden resp. arbetskrafts- och kapitalflöden

Under sina glansdagar hade både den socialdemokratiska politiska eliten och den teknokratiska eliten med sina marknadsvänliga ekonomer en nonchalant inställning till globalisering. Det undergrävde bägge att förleda sina väljare och anhängare att tro på en postnationell framtid.

* Socialdemokratin övergav ett välgrundat motstånd mot rasism för att hylla det mångkulturella samhället och världsmedborgarskapet.

* Ekonomerna övergav ett välgrundat motstånd mot höga handelshinder för att hylla obegränsad rörlighet för arbetskraft och kapital.

Globaliseringen spänner dock över två mycket olika aktiviteter. Handelsflöden drivs av komparativa fördelar, medan arbetskrafts- och kapitalflöden drivs av absoluta fördelar. Denna skillnad får stora konsekvenser för fördelningen av vinsterna.

1) Handelsflöden

Trots att handel inte gynnar alla inom varje land så gynnas varje land tillräckligt mycket för att vem det än blir som får vinsten kompenseras förlorarna fullt ut och får det ändå bättre ställt.

Det som gäller för handeln stämmer också på teknikskiften.

Men - ekonomerna slarvade och skiljer inte mellan det som kan komma att ske och det som faktiskt sker. DÄRFÖR ATT om det inte finns en effektiv mekanism som tvingar vinnarna att kompensera förlorarna finns det ingen analytisk grund för att på förhand hävda att handel och teknikskiften är fördelaktiga.

2) Arbetskrafts- och kapitalflöden

För den andra sidan av globaliseringen, nämligen arbetskrafts- och kapitalflöden, gäller nämligen ingen motsvarighet till förutsättningen ovan att handel och teknikskiften genererar ömsesidiga vinster. Tvärtom är det högst osannolikt att privata arbetskrafts- och kapitalflöden gynnar både avsändar- och mottagarländerna. Det kan t.o.m. vara så illa att det inte gynnar några av dem.

Det enda vi kan förmoda är att de gynnar är de privata ägarna. Båda flödena måste därför regleras. Den korta period då det förhärskande mantrat löd att kapitalflöden inte skulle begränsas övergavs snabbt efter kriserna – till och med Schweiz, den globala kapitalismens förebild, begränsar nu periodvis kapitalinflödena.

Globaliseringens moral

Det finns inte någon moralisk grund för en global "rätt att migrera". I själva verket är det migranterna som får effektivitetsvinsterna från migrationen – de ekonomiska effekterna för befolkningarna i mottagarländerna är vanligtvis överdrivna.

Tanken att en given statsskuld kan smetas ut över en större befolkning bortser

från det uppenbara, att fler människor behöver mer infrastruktur. Noll är den bästa uppskattningen av i vilken utsträckning migrationen har påverkat lönerna i Europa. De största konsekvenserna blir sannolikt sociala.

Den internationella handeln och införandet av ny teknik måste inskränkas av regleringar för att inte den enorma potentialen för ömsesidiga vinster ska förvandlas från det som faktiskt sker till det som skulle kunna ske. Folk som påverkas av förändringarna borde kunna få laglig rätt till betydande summor i ersättning, pengar som skulle kunna användas till en nystart i deras arbetsliv.

Per capita har Storbritannien den bästa högre utbildningssektorn i världen, men hittills har den haft bättre ekonomiska incitament att expandera genom utländska doktorander än att utveckla egna medborgare.

Förändringar som orsakar mer omfattande störningar – såsom Uber och den nära förestående övergången till förarlösa fordon – borde beskattas, inte så mycket att förhindras utan för att de ska betala för de kostnader som orsakas samhället. För närvarande är skattesystemen så föråldrat att samma transaktion beskattas mindre i "uppdragsekonomin" än i den vanliga handeln: Uber, Airbnb (och Amazon) är delvis skattemässiga lurendrejure.

Medborgarandel (=basinkomst)

Rätt till ersättning för ekonomiska förändringar skulle kunna bli del av en större rättighetsagenda. (*Red.anm. Medborgarandel testas f.n. i Holland och Finland, Schweiz har folkomröstat om det och vänsterns presidentkandidat har det i sitt valprogram.*)

För närvarande koncentreras enorm ekonomisk makt till verkställande direktörer. Det leder till 2 missbruk. 1) Det tar oss tillbaka till privilegier; samtidigt som anständigheten urholkas har vd-lönerna i Storbritannien stigit med 80 procent under det senaste årtiondet, med obetydliga bevis på förbättrade prestationer. 2) Det andra missbruket är kapitalförvaltarnas bonusdrivna kortsynthet som har gjort företag avogt inställda till långsiktiga investeringar, inte bara i utrustning utan också i sin egen arbetskraft. Samtidigt som arbetsmarknaden har blivit mer "flexibel" har den låga arbetslösheten som denna flexibilitet har resulterat i haft ett pris i form av minskad kompetensutveckling. Kompetensutveckling är ett klassiskt "marknadsmisslyckande".

Tyskland har tagit itu med detta genom branschäckande koordinering, Frankrike genom anställningstrygghet. I Storbritannien har istället delar av ekonomin som har med arbetsglädje, kunnande och lagarbete ersatts av planlöst, splittrat arbete. Kompetensutveckling och anställningstrygghet har ett egenvärde som är viktigare än ekonomisk avkastning och borde därför uppmuntras, till och med utan hänsyn till den långsiktiga finansiella lönsamheten för företagen. Styrelsesammansättningen i företagen borde dessutom avspegla samhällets intressen för bredd i sådana beslut, antingen genom att man tillsätter medlemmar som representerar särskilda intressen eller genom juridiska krav på samtliga styrelseledamöter att ta vederbörlig hänsyn till icke-kommersiella intressen. Båda skulle tvinga styrelsen att överväga svåra kompromisser. De skulle dock komma att fattas internt istället för att tvingas på utifrån genom regleringar som styrmedel.

OBS! Den genomsnittliga tiden för aktieäggande i ett företag är två månader. Det är skrattretande att detta är den enda intressegrupp som representeras i styrelser. Ordentliga regleringar skulle kunna hjälpa till att få företag att respektera samhällets bredare intressen, men att uteslutande förlita sig på regleringar stupar gång på gång på den överlägsna kunskap som insider förfogar över.

Globalisering och mångfald - majoritetens antipati beror på nationalismens form

I liberala kretsar har gemensam identitet ersatts av ett skenbart omfamnande av mångfald. Men den godtagbara mångfalden begränsas till de utvalda grupperna. En gemensam identitet byggd på nationalism är något som har blivit så allmänt fördömt att den blivit oacceptabel. Det liberala föraktet drivs av farhågor att nationalismen kommer att sporra en återgång till majoritetens våld mot minoriteter och av förhoppningen att det nationsbaserade styret skall ersättas av mångkultur och världsmedborgarskap. Varken farhågorna eller förhoppningarna är välgrundade. Majoritetens antipati gentemot minoriteter är inte något som automatiskt följer av nationalism utan beror på vilken form nationalismen tar.

I sin godartade form är nationalismen inkluderande. Ett bra praktiskt exempel är vad det skotska nationalistpartiet (SNP) åstadkommer i styret av Skottland. Som dess namn antyder är SNP ett nationalistiskt parti som använder sig av den vedertagna samlingen av nationalistiska symboler som flaggor och firanden av historiska strider. Men samtidigt som partiet har lockat många etniska skottar, som bor utanför Skottland, har partiet på hemmaplan varit inkluderande. Man har välkomnat alla som bor i Skottland. Dessutom har det varit förvånansvärt effektivt på att överbrygga de historiska klyftorna inom landet. Med 50 procent av rösterna är SNP Europas mest framgångsrika mittenparti. Precis som i all form av nationalism drar man en gräns, men SNP har varit noggrant med att dra den geografiskt – alla som bor i Skottland har möjlighet att bli skottar. "Den andre" är naturligtvis engelsmännen. Många engelsmän tycker att den ständigt fientliga inställningen är irriterande, men den kommer antagligen aldrig att få några allvarliga följder. Även om inkluderande nationalism historiskt sett har bidragit till krig har den risken i stort sett helt försvunnit i de moderna västerländska samhällena.

I sin elakartade form är nationalismen splittrande inom samhället. En grupp medborgare hävdar att de har exklusiv rätt till nationen och nedvärderar andra medborgare för att de saknar de utmärkande egenskaper som ger dem rätt att tillhöra nationen. Skillnaden mellan inkluderande och exkluderande nationalism kan exemplifieras av det skotska nationalistpartiet **kontra** den franska Nationella fronten.

Farorna med exkluderande nationalism är tillräckligt uppenbara för att inte behöva beskrivas i detalj. Men i praktiken är våldsamheter från majoritetens sida gentemot minoriteten någonting ovanligt, detta trots att stora delar av Västeuropa har jättelika problem med integreringen av vissa minoriteter i samhället. Vänsterns antagande att varje ifrågasättande av fördelarna med ytterligare snabba migrationsströmmar skulle rättfärdiga fientlighet gentemot tidigare invandrare är antagligen fullständigt fel. Bara genom att göra sig av med den senaste tidens farhågor om framtida okontrollerad invandring kommer de infödda återigen att känna sig avslappnade inför dem som redan är här.

Medan mångkulturen och "världsmedborgarskapet" är lockande tankar som tillägg till den nationella identiteten är de som alternativ önskedrömmar. Det måste sättas gränser för mångkulturen – **den västerländska kulturen är värdefull och förtjänar vårt stöd mot mindre välfungerande konkurrenter**. Ekonomhistoriker har nyligen konstaterat att det var oerhört viktigt att en ny kultur framträdde i 1700-talets Europa. Den moderna industriella ekonomiska aktiviteten släpptes loss när den väl undkommit medeltidens värderingar.

Nationstillhörighet och ett respektfullt samhälle

På samma sätt skulle ett världsmedborgarskap utan ett nationellt medborgarskap vara ogenomförbart – nationstillhörigheten är den enda kraft som har visat sig vara tillräckligt stark för att binda samman miljontals människor i en gemensam identitetskänsla. Trots att en nation är en "inbillad gemenskap" medför inte dess fiktiva grund att den kan ogiltigförklaras. I och med att den är "inbillad" innebär tvärtom en gemensam identitet ett bräckligt mirakel. Utan det skulle det inte finnas någon föreställning om "det gemensamma bästa" – utan ett "vi" är ingenting "gemensamt".

Den ömsesidiga aktningen som en gemensam identitet innebär är den praktiska grunden för välbeställdas generositet gentemot mindre lyckligt lottade. En värld med "världsmedborgare" skulle inte resultera i det paradiset som liberalerna lättasamt föreställer sig, utan den otyglade individualismens brutala värld.

Gemensamma nationella identiteter har globalt sett inneburit en aldrig förut skådad generositet från välbeställda till fattiga. Bortom en viss punkt undergräver mångkulturen denna generositet och hotar på så sätt de fattiga. En färsk studie visar att ju högre andelen invandrare är desto mindre beredda är de förmögna att betala omfördelade skatter, något som gäller över hela Europa.

Även om den liberala mitten erkänner att det finns en nationell identitet innebär inte det att drömmarna om en gemensam etnicitet eller en gemensam religion återupplivas. Men det krävs en tydlig omorientering av målen. Nationalismen medför i sig att man sätter de egna medborgarnas intressen framför utlänningars. Detta förklarar faktiskt SNP:s framgångar. Ny forskning visar att SNP:s framgångar till övervägande del är ett resultat av vädjanden till skottarnas materiella egen nytta snarare än ett återupplivande av historiska tankar om en utpräglad identitet. De visar klart och tydligt att väljarstödet drevs fram av upptäckten av stora oljefyndigheter i skotska vatten och de periodiska uppgångarna i världsmarknadspriset på olja: "det är Skottlands olja" var föregångare till "ta tillbaka kontrollen". När oljefälten sinar kommer SNP:s fortsatta makt att vara beroende av att man utvecklas till ett pragmatiskt hårt mittenparti.

FRÅN PATRIARKAT TILL MATRIARKAT

Den västerländska liberala avskyn för nationalismen har i praktiken varit katastrofal. Det överhängande samhällshotet är istället splittring i motsatta identiteter med understöd från de sociala mediernas ekokammare. Efter Brexit och Donald Trumps framgångar borde det vara uppenbart att det överhängande politiska hotet är den exkluderande nationalismen.

Nya studier visar att överallt i Europa, där mittenpartierna har blivit

invandravänliga har den exkluderande nationalismen ökat markant i popularitet. Men efter att studierna har identifierat dessa problem, saknar man idéer för hur problemen borde hanteras. Genom sin fobi mot den inkluderande nationalismen har liberalerna överlämnat den enda kraft som kan ena våra samhällen till charlataner och extremister.

Socialdemokratin har med rätta anklagats för att ha varit socialt patriarkaliskt. Staten förmodades veta bäst, men tyvärr gjorde den inte det. *I brist på ett bättre uttryck tänker jag på den pragmatiska politik, som jag här har lagt fram, som ett socialt matriarkat.*

I min matriarkaliska modell är staten aktiv på både det ekonomiska och det sociala området, men skulle inte öppet ge sig själv makt. Dess skattepolitik skulle hindra de mäktiga från att lägga beslag på privilegier hellre än att mjölka de rika på deras inkomster för att hjälpa de fattiga. Dess regler skulle ge dem som blir lidande av den "kreativa förstörelsen" makt att kräva ersättning hellre än att försöka motverka just den process som gör kapitalismen så oerhört dynamisk. Dess inkluderande nationalism skulle vara en sammanbindande kraft som ersätter betoningen av det ständiga missnöjets splittrande identitet. Dess samhällsengripanden skulle försöka hjälpa till att stötta stressade familjer hellre än att själv anta rollen som förälder.

Den sortens pragmatiska politik skär tvärs igenom vänster-högerskalan som präglade det förra århundradet. Ytterkanterna kommer att försöka kritisera det pragmatiska i den socialt matriarkaliska politiken som en ulv i fårakläder. Men även om mitt utkast till ett genomförbart framtida politiskt program på det hela taget är korrekt kommer varken vänstern eller högern att tyna bort. Båda kommer att dra sig tillbaka till sina skyttegravar: socialismen och den exkluderande nationalismen. SNP, med sin inkluderande nationalistiska ideologi och sitt pragmatiska sätt att se på politiken, kan vara en förebild för en livskraftig socialt matriarkalisk politik. Men liksom inom all politik står de styrande inför påtryckningar från särintressen. *Som Tepperman visar var ledarnas beredskap att säga nej till mäktiga grupper ett kännetecken för den framgångsrika pragmatismen – Lee Kuan Yew var beredd att kasta sina vänner i fångelse, Trudeau gav inte efter för kraven på specialstatus från invånarna i Quebec och Kagame lät inte tutsierna få det traditionella krigsbytet efter den militära segern.*

Nationalism i kombination med ängslig populism är en beprövad formel för fördärv. På samma sätt kommer Theresa Mays engelska regering att sättas på prov när den skall kryssa mellan Londons finanskvarters lobbyverksamhet och UKIPS exkluderande nationalism. Pragmatism ger en regering den nödvändiga frihet från ideologi som den behöver för att ordna de aktuella problemen, men därigenom ökar den sin utsatthet för påtryckningar i jakt på popularitet och beskydd. Ett sista förslag från Jonathan Tepperman är att ledarskapets beslutsamhet stärks om problemen är så allvarliga att det inte går att bortse från dem. Mot den bakgrunden har vi all anledning att vara hoppfulla inför 2017.

SLUTORD FRÅN REDAKTÖREN

Varför inte ta steget fullt ut i den matriarkala modellen och myndigförklara medborgarna och ge alla en medborgarandel (=basinkomst) från de superavkastningar från handel och teknik, som Paul Collier beskriver ovan som

arvet från generationers nationella ansträngningar. Därmed skulle vi på ett moderligt sätt sist och slutligen lämna myndighetssamhällets patriarkat bakom oss.

Stockholm 17 april 2017
LO Landin